

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет природничих наук

Кафедра ___ географії і природознавства _____

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Освітня програма _ **Географія та організація простору**
територіальних громад

Спеціальність _____ **106 Географія**

Галузь знань _____ **10 Природничі науки**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №5 від “23” січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи суспільної географії
Освітня програма	Географія та організація простору територіальних громад
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	106 Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Освітній рівень	(бакалавр)
Статус дисципліни	(основна)
Курс / семестр	Перший/перший
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – XII год. Практичні заняття – XVIII год. Самостійна робота – LX год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2824

2.Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Дисципліна „Основи суспільної географії” впроваджена у навчальні плани в усіх закладах географічного профілю України. Викладаються на першому курсі у першому семестрі.

Мета - ознайомити студентів з теоретичною, методичною та історичною проблематикою одного з базових підрозділів географічної науки - суспільної географії. Це передовсім: з суттю об’єкта і предмета цієї науки та її змісту (поняттєво- категоріальним апаратом, системою законів і закономірностей та сутністю теорій і концепцій економіко-географічного та географічного змісту).

Цілі:

- 1) усвідомити змістовну складність і структурний зміст суспільної географії; різницю між об’єктом і предметом її дослідження;
- 2) опанувати знаннями щодо головних етапів історичного розвитку суспільної географії, в т. ч. української;
- 3) засвоїти головні поняття і категорії суспільної географії, зокрема сутність головного поняття „Геопросторова організація суспільства”;
- 4) ознайомитись з головними законами і закономірностями геопросторової організації суспільства;
- 5) ознайомитись з головними теоріями і концепціями цієї наукової дисципліни;
- 6) ознайомитись з системою методів дослідження суспільної географії.

Компетентності

К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК02. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

СК07. Знання і використання специфічних для геопросторового планування і географічної регіоналістики теорій, парадигм, концепцій та принципів.

Програмні результати навчання

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПР02. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

ПР03. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПР09. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Формування суспільної географії як науки.	Розуміти методологічні основи суспільної географії. Що вивчає суспільна географія: визначення предмету суспільної географії. Система суспільно-географічних дисциплін	Тести та питання.
2.	Особливості історичного розвитку суспільної географії.	Розглянути періодизацію розвитку СГ, головні риси СГ у кожний період її розвитку. Три основні джерела і три головні напрями розвитку науки; головні літературні джерела.	Тести та питання.
3.	Розвиток української суспільної географії.	Розглянути особливості розвитку національної суспільної географії на фоні європейської і світової. Періодизацію розвитку нац. СГ. Структуру етапів періодизації. Розвиток української суспільної географії до ХІХ ст. Становлення української суспільної модерної географії. Розвиток української суспільної географії в ХХ — на поч. ХХІ ст.	Тести та питання.
4.	Закони і закономірності у суспільній географії.	Розуміти роль законів у науці. Поняття про науковий закон. Форми вияву і вираження закону. Закон як суттєве, необхідне відношення між явищами і процесами. Закони і закономірності. Типи законів ТОС: генетичні, структурні, відповідності і функціональні. Закони територіальної структури. Приклади цих законів у СГ: закон територіальної структури Й. Тюнена ("кільця Тюнена"), закон ґраток В. Кристаллера, закон нестрогого поділу територіальних систем на субсистеми.	Тести та питання.

5.	Теорії і концепції у суспільній географії.	Розуміти поняття про наукову теорію і концепцію. Класи суспільно-географічних теорій і концепцій: геоекологічний, геодемосоціальний, гео економічний, геополітичний. Географічний детермінізм та інвайронменталізм; посибілізм та пробалізм; концепція меж росту та сталого розвитку як приклади геоекологічних теорій та концепцій. Теорія систем розселення; теорія поширення інновацій як приклади геодемосоціальних теорій. Українські геополітичні концепції та доктрини як приклад геополітичних концепцій і доктрин.	Тести та питання.
6.	Методи суспільної географії.	Розуміти поняття методу наукового дослідження. Методологія, метод та методика дослідження. Вимоги до методів дослідження. Поняття про систему методів суспільної географії. Пов'язаність методів. Групування методів: методологічні (філософські) принципи, загальнонаукові і конкретно-наукові методи. Конкретнонаукові методи. Їх поділ на міждисциплінарні і спеціальні. Сучасні геоінформаційні методи. Геоінформаційні системи (ГІС) у суспільній географії.	Тести та питання.

4. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система контролю знань здійснюється через: поточний контроль – 100 балів;
---	--

5. Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	100
Лекція	10
Практичні заняття	90

Методи оцінювання у вигляді таблиці

Вид навчальної роботи	Поточний контроль									
	Лекції 1-6	Семинарські заняття 1	Семинарські заняття 2	Семинарські заняття 3	Семинарські заняття 4	Семинарські заняття 5	Семинарські заняття 6	Семинарські заняття 7	Семинарські заняття 8	Семинарські заняття 9
Кількість балів	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	2	0	2	0	2	0	2		2		0	0	0	0	0			10
Семинарські з-тя	0	1	0	1	0	1	0	1	0	10	0	10	10	10	10			90
Всього за тиж-нь	2	1	2	1	2	1	2	1	2	10	0	10	1	10	10	0		100

Поточний контроль

Методи поточного контролю:

- Усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін.);
- Письмовий контроль (виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді);
- Комбінований контроль;
- Тестовий контроль;
- Презентації

Заохочувальні бали

1. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції за тематикою дисципліни (до 5 балів)

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Тексти лекцій Питання до тем Тести із тем	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/2824

Література:

Базова

1. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : навч. посіб. / О. Г. Топчієв. — Одеса : Астропринт, 2009. — 544 с. 7. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії ... Навчальний посібник. — Одеса: Астропринт, 2001. — 560 с.
2. Шаблій О. Суспільна географія : у 2-х кн. / О. Шаблій. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. — Кн. 1. — 814 с.; Кн. 2. — 706 с.
3. Шаблій О.І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. — Львів, 2001. 10. Baranova D. O., Lozynskyu R. M. Urb
4. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії. Підручник. -Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003.-444 с.

Допоміжна

1. *Блїй Г. де, Муллер П.* Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ "Україна" *О. І. Шаблія.-К.:* Либідь, 2004.-740 с.
2. Соціально-економічна географія світу / За ред. *С. П. Кузика* .-Львів: Світ, 2002.-672. 671с.
3. Соціально-економічна географія України / За ред. *О. І. Шаблія*. - 2 вид., перероб і доп. - Львів: Світ, 2000.-680 с.
4. *Топчієв О. Г.* Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. - Одеса: Астропринт, 2005. - 632 с.
5. *Шаблій О. І.* Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2001. - 744 с.

https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Студентський_путівник_2023-1.pdf

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра географії та природознавства, вул. Галицька, 201, м. Івано-Франківськ, 76008, кабінет 205, +380964512097,
---------	--

	<p>сайт: https://kgip.pnu.edu.ua/?_gl=1*10u23c1*_ga*MTM2NTQyODU1Mi4xNjEwMzgxNTUz*_ga_B6J5G9CVS8*MTcwNzEyNzg3Ny4xOTkuMC4xNzA3MTI3ODc3LjAuMC4w</p> <p>електронна адреса kgp@pnu.edu.ua</p>
Викладач	Доц. Закутинська І.І.
Контактна інформація викладача	Електронна адреса: irina.zakutynska@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/Наказ-№627_27.09.2018.pdf.</p> <p>У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана</p>
--------------------------	--

	<p>повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.</p> <p>В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Univ-ersytetu-Im.-Vasylia-Stefanyka.pdf</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	До дати проведення останнього семінарського заняття пройти тестування з усіх пропущених контролів і виконати індивідуальне завдання
Невідповідна поведінка під час заняття	
Додаткові бали	
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: Prometheus

Викладач _____ **І.І. Закутинська**